

Ruj. Kami : SPA.100-1/5/2 JLD 2 (5)

Tarikh : 30 Julai 2026

Semua Ketua Setiausaha Kementerian

Semua Ketua Jabatan Persekutuan

YB Setiausaha Kerajaan Negeri Melaka

YB Setiausaha Kerajaan Negeri Pulau Pinang

YB Setiausaha Kerajaan Negeri Sembilan

YB Setiausaha Kerajaan Negeri Perlis

YBhg. Tan Sri/Dato' Sri/Dato' Seri/Datuk Seri/Datuk/Dato'/Datin/Tuan/Puan,

**PEMERHATIAN LEMBAGA RAYUAN TATATERTIB PERKHIDMATAN AWAM BAGI
SUKU TAHUN KEEMPAT (OKTOBER HINGGA DISEMBER) TAHUN 2025**

Dengan hormatnya saya merujuk perkara di atas.

2. Sebagaimana yang dimaklumi, Suruhanjaya Perkhidmatan Awam Malaysia (SPA) selaku Lembaga Rayuan Tatatertib Perkhidmatan Awam (LRTT) telah menimbang rayuan pegawai yang tidak berpuas hati dengan keputusan Lembaga Tatatertib (LTT) bagi Perkhidmatan Awam Am Persekutuan, Perkhidmatan Awam Negeri Melaka, Pulau Pinang, Negeri Sembilan dan Perlis.

3. Dalam melaksanakan fungsi tersebut, LRTT mendapati masih terdapat ketidakaturan prosedur dalam pengendalian tindakan tatatertib oleh LTT. Berdasarkan penelitian kes-kes rayuan terdahulu, adalah didapati sebahagian besar ketidakaturan yang berlaku adalah ketidakaturan berulang. Ketidakaturan prosedur ini boleh

menyebabkan keputusan LTT dicabar di mahkamah sekiranya pegawai memfailkan semakan kehakiman dan keputusan tersebut boleh dibatalkan oleh mahkamah.

4. Bagi memastikan keteraturan prosedur dalam pengendalian tindakan tatatertib oleh LTT, LRTT telah membuat pemerhatian terhadap kertas-kertas rayuan yang dipertimbangkan seperti di Lampiran.

5. Untuk makluman, pemerhatian LRTT yang pertama telah mula diedarkan pada suku tahun ketiga tahun 2020 melalui surat edaran bertarikh 24.9.2020. Sehingga kini, sebanyak 17 pemerhatian LRTT telah dikeluarkan. Pemerhatian-pemerhatian tersebut juga boleh dicapai melalui portal rasmi SPA di www.spa.gov.my/informasi/pekeliling-surat-pekeliling/surat-edaran.

6. Sehubungan itu, kerjasama pihak YBhg. Tan Sri/Dato' Sri/Dato' Seri/Datuk Seri/Datuk/Dato'/Datin/Tuan/Puan adalah dimohon mengingatkan semua urus setia dan LTT untuk mengambil perhatian serius terhadap pemerhatian ini serta mengambil tindakan dengan kadar segera, tepat dan teratur dalam menguruskan kes tatatertib bagi memastikan keputusan LTT teratur dan kepentingan perkhidmatan awam dapat dipertahankan.

Sekian, terima kasih.

"MALAYSIA MADANI"

"BERKHIDMAT UNTUK NEGARA"

Saya yang menjalankan amanah,

(DATUK IKHBAL HANAM BIN MUKRAS)

LAPORAN PEMERHATIAN LEMBAGA RAYUAN TATATERTIB PERKHIDMATAN AWAM
BAGI SUKU TAHUN KEEMPAT (OKTOBER - DISEMBER) TAHUN 2025

1. SURAT PERTUDUHAN
KEKERAPAN PEMERHATIAN: 31

BIL.	PEMERHATIAN	PENAMBAHBAIKAN
1.	Kelewatan memulakan tindakan tatatertib.	Tindakan tatatertib hendaklah segera dimulakan terhadap pegawai apabila lembaga tatatertib menerima laporan salah laku.
2.	Kesilapan butiran pegawai seperti nombor kad pengenalan, nama, jawatan dan tempat bertugas pegawai.	Memastikan butiran pegawai seperti nombor kad pengenalan, nama, jawatan dan tempat bertugas pegawai adalah tepat.
3.	Tidak dialamatkan kepada alamat kediaman terkini pegawai.	Peraturan 52(1) Peraturan-Peraturan Lembaga Perkhidmatan Awam 1993 yang menyatakan bahawa notis apa-apa notis atau dokumen hendaklah disampaikan kepada pegawai di alamat kediaman yang diberikan oleh pegawai kepada Ketua Jabatannya. Sekiranya pegawai tiada di rumah, serahan tidak perlu dibuat secara serahan tangan dan boleh menggunakan kaedah pos biasa.
4.	Pertuduhan tidak jelas atau tidak lengkap atau tidak tepat dan tidak memperincikan kesalahan yang dilakukan oleh pegawai.	Memastikan semua fakta dan butir-butir yang spesifik berhubung perbuatan salah laku pegawai serta peruntukan mana-mana peraturan yang dilanggar dimasukkan di dalam surat pertuduhan.
5.	Menggabungkan beberapa fakta/ jenis kesalahan dalam satu pertuduhan.	Satu pertuduhan hendaklah mengandungi satu kesalahan sahaja.
6.	Membuat rujukan peruntukan/ peraturan yang tidak tepat.	Pemilihan peruntukan hendaklah yang berkaitan dengan kesalahan.
7.	Ditandatangani atas kapasiti jawatan di jabatan/kementerian.	Hendaklah ditandatangani atas kapasiti sebagai pengerusi atau ahli lembaga tatatertib yang diberi kuasa.

BIL.	PEMERHATIAN	PENAMBAHBAIKAN
8.	Tidak membuat rujukan kepada Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993 dengan lengkap.	Rujukan peraturan hendaklah dibuat secara tepat dan lengkap.
9.	Merujuk terlalu banyak sub peraturan di bawah Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993 bagi satu pertuduhan.	Sewajarnya peruntukan yang khusus hendaklah dipilih bagi tujuan penyediaan pertuduhan.

Berikut merupakan prinsip perundangan berdasarkan kes mahkamah yang berkaitan teguran di atas:

a. Pertuduhan yang lengkap (*Knowing the case against him*)

Sesuatu pertuduhan hendaklah mengandungi maklumat-maklumat yang tepat, jelas, berasas dan mempunyai bukti yang mencukupi untuk tujuan pembelaan diri.

B Surinder Singh Kanda v The Government of the Federation of Malaya [1962] MLJ, FC

Penghakiman *Privy Council* di muka surat 17:

"if the right to be heard is to be a real right which is worth anything it must carry with it a right in the accused person to made affecting him; and then he must be given a fair opportunity to correct or contradict them. The decision-maker must not hear or receive evidence behind the back of the accused person."

b. Kelewatan (*Delay*) dan Pemaafan (*Condonation*)

i. Mohd Zulhazi Mohd Zulkifli v Suruhanjaya Pasukan Polis DiRaja Malaysia & 1 lagi [2014] 1LNS 574

(Mahkamah Rayuan) - Kelewatan selama 5 tahun mengambil tindakan tatatertib

ii. Public Service Commission Malaysia & Anor v Vickneswary a/p RM Santhivelu (Menggantikan M Senthivelu a/l R. Marimuthu (si mati) [2008] 6 MLJ 1

(Mahkamah Persekutuan)

Kelewatan 7 tahun mengambil tindakan tatatertib, di mana mahkamah telah menegaskan bahawa kelengahan yang panjang dalam mengendalikan tindakan tatatertib terhadap pekerja, jika tiada penjelasan yang munasabah berkaitan dengan kelengahan tersebut dan ditambah dengan faktor-faktor lain, boleh membangkitkan keterangan kukuh bahawa perbuatan salah laku pekerja terbabit telah dimaafkan oleh majikannya.

**2. ULASAN KETUA JABATAN TERHADAP REPRESENTASI
KEKERAPAN PEMERHATIAN: 1**

BIL.	PEMERHATIAN	PENAMBAHBAIKAN
1.	Mengandungi maklumat yang tidak tepat.	Maklumat yang dikandungkan hendaklah tepat dan betul.

Berikut merupakan prinsip perundangan berdasarkan kes mahkamah yang berkaitan teguran di atas:

Rules Against Bias

Rohana bte Ariffin v Universiti Sains Malaysia [1989] 1 MLJ 487, HC

'When the disciplinary authority was deliberating the breach of discipline, the Registrar, who was complainant, was present. The court quashed the decision to dismiss the plaintiff on the grounds of bias, as the Registrar was present during the deliberations to dismiss the plaintiff'.

3. MINIT MESYUARAT LEMBAGA TATATERTIB
KEKERAPAN PEMERHATIAN: 34

BIL.	PEMERHATIAN	PENAMBAHBAIKAN
1.	Tidak menyatakan tarikh kuat kuasa hukuman yang dikenakan.	Setiap kesalahan hendaklah dinyatakan tarikh kuat kuasa hukuman.
2.	Terdapat ketinggalan dan kesilapan maklumat serta mengandungi maklumat yang tidak tepat.	Maklumat yang dikandungkan hendaklah tepat dan betul.
3.	Hukuman yang dikenakan tidak dibuat berasingan bagi pertuduhan yang melebihi satu.	Hukuman yang dikenakan hendaklah dibuat berasingan bagi pertuduhan yang melebihi satu.
4.	Membuat rujukan kepada Peraturan 38(g) Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993 bagi tindakan tatatertib berasaskan sabitan jenayah di mahkamah.	Rujukan yang tepat untuk dirujuk adalah Peraturan 33(1)(a) Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993.
5.	Kesilapan butiran pegawai seperti nombor kad pengenalan, nama, jawatan dan tempat bertugas pegawai.	Memastikan butiran pegawai seperti nombor kad pengenalan, nama, jawatan dan tempat bertugas pegawai adalah tepat.
6.	Ketinggalan merujuk kepada Peraturan 28(6) Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993 bagi keputusan mengeluarkan Perintah Gantung Kerja terhadap pegawai.	Keputusan mengeluarkan Perintah Gantung Kerja hendaklah merujuk Peraturan 28(6) Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993 kerana ini merupakan peruntukan spesifik tentang keputusan menggantung kerja pegawai.
7.	Membuat rujukan peruntukan/peraturan yang tidak tepat.	Pemilihan peruntukan hendaklah yang berkaitan dengan kesalahan.
8.	Terdapat kehadiran pegawai yang bukan Ahli Lembaga hadir dalam mesyuarat.	Kehadiran pegawai yang bukan Ahli Lembaga hadir dalam mesyuarat hendaklah dielakkan kerana ia boleh membangkitkan anggapan kehadiran beliau ialah untuk mempengaruhi Lembaga Tatatertib membuat keputusan.

BIL.	PEMERHATIAN	PENAMBAHBAIKAN
9.	Tidak merujuk kepada Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993 bagi hukuman yang dikenakan.	Hukuman yang dikenakan hendaklah merujuk kepada Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993.
10.	Membuat dapatan salah bagi kes sabitan jenayah.	Bagi kes sabitan jenayah, Lembaga Tatatertib hanya perlu membuat hukuman sahaja kerana dapatan salah telah dibuat oleh pihak Mahkamah.
11.	Kesilapan membuat dapatan salah.	Dapatan salah yang dikenakan hendaklah dibuat dengan tepat dan betul.
12.	Kehadiran Ahli 2, Lembaga Tatatertib Kumpulan Sokongan (No.1) tidak dicatatkan dalam senarai kehadiran di Minit Mesyuarat.	Kehadiran Ahli 2, Lembaga Tatatertib Kumpulan Sokongan (No.1) hendaklah dicatatkan dalam senarai kehadiran di Minit Mesyuarat.
13.	Dapatan salah yang dikenakan tidak dibuat berasingan bagi pertuduhan yang melebihi satu.	Dapatan salah yang dikenakan hendaklah dibuat berasingan bagi pertuduhan yang melebihi satu.
14.	Tiada catatan tentang pengemukaan dan penyerahan Surat Pertuduhan kepada pegawai.	Catatan tentang pengemukaan dan penyerahan Surat Pertuduhan kepada pegawai hendaklah dicatat.
15.	Hukuman dan tarikh kuat kuasa yang dikenakan tidak dibuat berasingan bagi pertuduhan yang melebihi satu.	Hukuman yang dikenakan hendaklah dibuat berasingan bagi pertuduhan yang melebihi satu.
16.	Membuat rujukan Peraturan 4(2)(d) Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993 bagi pegawai yang disabitkan atas kesalahan jenayah.	Peraturan 4(2)(d) Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993 adalah peraturan bagi kesalahan tatakelakuan biasa.

Berikut merupakan prinsip perundangan berdasarkan kes mahkamah yang berkaitan teguran di atas:

a. Keperluan menyatakan dapatan salah

Hamdan Bin Ibrahim V Lembaga Tatatertib Hospital Kuala Kangsar & Anor [2000] MLJU 634, HC

Mahkamah menyatakan bahawa "*This court finds that regulation 27(2) is crystal clear that in order to impose the punishment as stipulated under the regulation, the plaintiff must first be found guilty. As the finding of guilt against the plaintiff was nowhere stated either in the letter dated 14.6.96 - exhibit SY 3 or even in any of the affidavits affirmed on behalf of the respondent and relied on by the learned Federal counsel, this court finds that this is a clear case of serious procedural unfairness or breach of procedural fairness and exceeds jurisdiction, which calls for intervention by this court in the decision or the process leading to it*"

b. Dapatan salah dan hukuman hendaklah dibuat berasingan mengikut pertuduhan Mohamad Imran bin Sulaiman v Aloyah binti Mamat, Pengerusi Lembaga Tatatertib Kumpulan Sokongan (No.1), Jabatan Imigresen Malaysia, Putrajaya & 3 lagi (Mahkamah Rayuan Malaysia)

Terdapat lima (5) pertuduhan dan Lembaga Tatatertib di dalam surat keputusan menyatakan Lembaga Tatatertib memutuskan pegawai bersalah bagi pertuduhan dan dijatuhkan hukuman buang kerja. Surat keputusan tidak menyatakan bahawa dapatan salah hanya untuk Pertuduhan Pertama, Kedua dan Kelima.

c. Kepadanan hukuman tatatertib dengan kesalahan yang dipertuduhkan kepada pegawai

Mahkamah Rayuan dalam kes Tan Tek Seng v Suruhanjaya Perkhidmatan Pendidikan & Anor [1996] 1 MLJ 261,

memutuskan bahawa " ... pihak berkuasa tatatertib harus, apabila memutuskan apa hukuman yang harus dikenakan ke atas kakitangan awam yang terlibat, telah bertindak secara munasabah dan adil. Jika ia bertindak dengan sewenang-wenangnya atau tidak adil atau mengenakan suatu hukuman yang tidak sepadan dengan salah /aku yang berkenaan, keputusannya akan terpaksa dibatalkan atau diketepikan". Bagi kes pegawai, Lembaga Rayuan Tatatertib Perkhidmatan Awam telah meneliti rayuan pegawai, ulasan Ketua Jabatan, rekod prosiding Lembaga Tatatertib, dan alasan Lembaga Tatatertib berpandangan bahawa, suatu hukuman yang lebih ringan patut dikenakan kepada pegawai.

4. SURAT KEPUTUSAN
KEKERAPAN PEMERHATIAN: 15

BIL.	PEMERHATIAN	PENAMBAHBAIKAN
1.	Tidak menyatakan tarikh kuat kuasa hukuman yang dikenakan.	Setiap kesalahan hendaklah dinyatakan tarikh kuat kuasa hukuman.
2.	Kelewatan mengeluarkan surat keputusan.	Surat keputusan hendaklah dikeluarkan segera.
3.	Tidak dialamatkan kepada alamat kediaman terkini pegawai.	Peraturan 52(1) Peraturan-Peraturan Lembaga Perkhidmatan Awam 1993 yang menyatakan bahawa notis apa-apa notis atau dokumen hendaklah disampaikan kepada pegawai di alamat kediaman yang diberikan oleh pegawai kepada Ketua Jabatannya. Sekiranya pegawai tiada di rumah, serahan tidak perlu dibuat secara serahan tangan dan boleh menggunakan kaedah pos biasa.
4.	Keputusan dapatan salah yang dikenakan tidak dibuat berasingan bagi pertuduhan yang melebihi satu.	Dapatan salah yang dikenakan hendaklah dibuat berasingan bagi pertuduhan yang melebihi satu.
5.	Hukuman dan tarikh kuat kuasa yang dikenakan tidak dibuat berasingan bagi pertuduhan yang melebihi satu.	Hukuman yang dikenakan hendaklah dibuat berasingan bagi pertuduhan yang melebihi satu.
6.	Membuat rujukan kepada Peraturan 38(g) Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993 bagi tindakan tatatertib berasaskan sabitan jenayah di mahkamah.	Rujukan yang tepat untuk dirujuk adalah Peraturan 33(1)(a) Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993.
7.	Mengandungi maklumat yang tidak tepat dan tidak betul.	Maklumat yang dikandungkan hendaklah tepat dan betul.
8.	Kesilapan butiran pegawai seperti nombor kad pengenalan, nama, jawatan dan tempat bertugas pegawai.	Memastikan butiran pegawai seperti nombor kad pengenalan, nama, jawatan dan tempat bertugas pegawai adalah tepat.

BIL.	PEMERHATIAN	PENAMBAHBAIKAN
9.	Ditandatangani atas kapasiti jawatan di jabatan/kementerian.	Hendaklah ditandatangani atas kapasiti sebagai pengerusi atau ahli lembaga tata tertib yang diberi kuasa.

Berikut merupakan prinsip perundangan berdasarkan kes mahkamah yang berkaitan teguran di atas:

Dapatan salah dan hukuman hendaklah dibuat berasingan mengikut pertuduhan

Mohamad Imran bin Sulaiman v Aloyah binti Mamat, Pengerusi Lembaga Tata tertib Kumpulan Sokongan (No.1), Jabatan Imigresen Malaysia, Putrajaya & 3 lagi
(Mahkamah Rayuan Malaysia)

Terdapat lima pertuduhan dan Lembaga Tata tertib di dalam surat keputusan menyatakan Lembaga Tata tertib memutuskan pegawai bersalah bagi pertuduhan dan dijatuhkan hukuman buang kerja. Surat keputusan tidak menyatakan bahawa dapatan salah hanya untuk Pertuduhan Pertama, Kedua dan Kelima.

**5. ALASAN LEMBAGA TATATERTIB
KEKERAPAN PEMERHATIAN: 1**

BIL.	PEMERHATIAN	PENAMBAHBAIKAN
1.	Tidak merujuk kepada peraturan/ seksyen hukuman yang tepat bagi kesalahan yang dipertuduhkan ke atas pegawai.	Rujukan kepada peraturan hendaklah tepat dan betul bagi kesalahan yang dipertuduhkan ke atas pegawai.

**6. ULASAN KETUA JABATAN TERHADAP RAYUAN
KEKERAPAN PEMERHATIAN: 5**

BIL.	PEMERHATIAN	PENAMBAHBAIKAN
1.	Mengandungi maklumat yang tidak tepat.	Maklumat yang dikandungkan hendaklah tepat dan betul.
2.	Penyediaan ulasan oleh pegawai yang turut terlibat dalam pengendalian tindakan tatatertib terhadap pegawai.	Penyediaan ulasan hendaklah disediakan oleh pegawai yang tidak terlibat dalam pengendalian tindakan tatatertib terhadap pegawai.

Berikut merupakan prinsip perundangan berdasarkan kes mahkamah yang berkaitan teguran di atas:

Privy Council iaitu B. Surinder Singh Kanda v Government of Malaysia

di mana Lord Denning menyatakan "If the right to be heard is to be real right which is worth anything, it must carry with it a right in the accused man to know the case which is made against him....."

**7. PERINTAH TAHAN KERJA
KEKERAPAN PEMERHATIAN: 1**

BIL.	PEMERHATIAN	PENAMBAHBAIKAN
1.	Ditandatangani atas kapasiti jawatan di jabatan/kementerian.	Hendaklah ditandatangani atas kapasiti sebagai pengerusi atau ahli lembaga tatatertib yang diberi kuasa.

8. PERINTAH GANTUNG KERJA
KEKERAPAN PEMERHATIAN: 4

BIL.	PEMERHATIAN	PENAMBAHBAIKAN
1.	Ketinggalan merujuk kepada Peraturan 28(6) Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993 bagi keputusan mengeluarkan Perintah Gantung Kerja terhadap pegawai.	Keputusan mengeluarkan Perintah Gantung Kerja hendaklah merujuk Peraturan 28(6) Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993 kerana ini merupakan peruntukan spesifik tentang keputusan menggantung kerja pegawai.
2.	Tarikh kuat kuasa yang digunakan adalah tarikh pertuduhan dan bukan tarikh sabitan mahkamah.	Tarikh kuat kuasa hendaklah menggunakan tarikh sabitan mahkamah.
3.	Mengandungi maklumat yang tidak tepat.	Maklumat yang dikandungkan hendaklah tepat dan betul.

9. PERAKUAN KETUA JABATAN BAGI KES SABITAN JENAYAH
KEKERAPAN PEMERHATIAN: 1

BIL.	PEMERHATIAN	PENAMBAHBAIKAN
1.	Disediakan tidak mengikut Peraturan 29(2) Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993.	Hendaklah disediakan mengikut Peraturan 29(2) Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993.

DISEDIAKAN OLEH:
BAHAGIAN NAIK PANGKAT DAN TATATERTIB
SURUHANJAYA PERKHIDMATAN AWAM MALAYSIA